

Briselē, 28.2.2019.
COM(2019) 116 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

**par īpaša režīma piemērošanu attiecībā uz Kanāriju salās piemērojamo *AEIM* nodokli
(iesniegusi Komisija saskaņā ar Padomes 2014. gada 12. jūnija Lēmuma 377/2014/ES
2. pantu)**

SATURS

A.	Vispārīga informācija	2
B.	Kopsavilkums	3
C.	Analīze	3
1.	Ekonomiskā izaugsme – darbības un nodarbinātības mainīgie	3
2.	Priekšlikums par tehniskajiem pielāgojumiem	5
3.	Pastāvošās grūtības, kas pamato turpmāku īpašā režīma piemērošanu attiecībā uz ALEM	5
D.	Secinājumi	6

A. Vispārīga informācija

AIEM ("Arbitrio sobre las Importaciones y Entregas de Mercancías en las islas Canarias") ir nodoklis, ar kuru apliek Kanāriju salās importētus vai tur iegūtus produktus. Ņemot vērā daudzos šķēršļus, ar kuriem saskaras Kanāriju salas, Padomes Lēmums 377/2014/ES¹ (2014. gada 12. jūnijs) par Kanāriju salās piemērojamo *AIEM* nodokli paredz īpašu nodokļu režīmu. Jo īpaši tas ļauj Spānijas Karalistei pilnībā atbrīvot no *AIEM* nodokļa lēmuma pielikumā uzskaitītos produktus, kas ir ražoti Kanāriju salās, vai daļēji samazināt šo nodokli. Šo atļauju piemēro no 2014. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 31. decembrim. Nodokļa starpība produktiem, kuriem piemēro nodokļa pamatlīkmi, un produktiem, kuriem piemēro atbrīvojumu vai daļēju samazinājumu, nedrīkst būt lielāka par 5 %, 10 %, 15 % vai 25 % atkarībā no produkta veida.

Ar minēto lēmumu tika aizstāts Padomes Lēmums 2002/546/EK² (2002. gada 20. jūnijs), kura pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pants, ar ko Kanāriju salām piešķir ES tālākā reģiona statusu. Šajā pantā ir atzīti pastāvīgie ierobežojumi, ar kuriem saskaras tālākie reģioni: nošķirtība, atrašanās uz salas, mazā teritorija, sarežģītais reljefs un klimats, kā arī ekonomiskā atkarība no dažiem produktiem, un tas ļauj pieņemt īpašus pasākumus, kas pielāgoti šiem reģioniem. Īpašā režīma pieņemšanas pamatā ir problēmas, ar kurām saskaras Kanāriju salas to izolētības un vietējā tirgus sadrumstalotības dēļ. Tas rada dažādas grūtības, kas galvenokārt ir saistītas ar lielākām ražošanas izmaksām (transports, enerģija, izejvielu piegāde, atkritumu apstrāde utt.) un zemu ekonomikas diversifikācijas līmeni, un līdz ar to ekonomika ir vājāka un nenoturīgāka pret negatīvām izmaiņām salīdzinājumā ar Eiropas un pasaules tirgiem.

Citiem vārdiem sakot, tika ieviesti īpaši pasākumi, lai novērstu grūtības, ar kurām saskaras Kanāriju salas, tādējādi ļaujot attīstīties salu ekonomikai. Pasākumi ir īpaši vērsti uz vietējās rūpniecības nozares stiprināšanu, palielinot tās konkurētspēju, kas ir nelabvēlīgā situācijā atrašanās vietas, tirgus struktūras un lieluma dēļ.

Padomes Lēmuma 377/2014/ES 2. pantā ir noteikts Spānijas iestāžu

pienākums vēlākais līdz 2017. gada 30. septembrim iesniegt Komisijai ziņojumu par *AIEM* nodokļa režīma piemērošanu. Ziņojuma mērķis ir izvērtēt īstenoto pasākumu ietekmi un to ieguldījumu vietējās saimnieciskās darbības sekmēšanā vai uzturēšanā, ņemot vērā

neizdevīgo situāciju, kas ietekmē Kanāriju salas. Spānija 2017. gada oktobrī iesniedza Komisijai starpposma ziņojumu (1. pielikums). Pievienots arī ziņojuma tulkojums angļu valodā (2. pielikums). Komisija veica papildu analīzi, un 2018. gadā tai bija jāveic papildu apmaiņa ar Spānijas iestādēm, lai pabeigtu novērtējumu.

Turklāt Padomes Lēmuma 377/2014/ES 2. pantā Komisijai prasīts iesniegt Padomei ziņojumu, kas ietver ekonomisko un sociālo aspektu analīzi saistībā ar *AIEM* nodokļa īpašā režīma piemērošanu un, ja nepieciešams, arī priekšlikumu par minētā lēmuma noteikumu pielāgošanu.

¹ Padomes Lēmums 377/2014/ES (2014. gada 12. jūnijs) par Kanāriju salās piemērojamo *AIEM* nodokli, OV L 182, 21.6.2014., 4. lpp.

² Padomes Lēmums 2002/546/EK (2002. gada 20. jūnijs) par Kanāriju salās piemērojamo *AIEM* nodokli, OV L 179, 9.7.2002., 22. lpp.

B. Kopsavilkums

Šā ziņojuma mērķis ir pārbaudīt laikposmā no 2014. gada 1. jūlija līdz 2016. gada beigām īstenoto pasākumu ietekmi, kas tika īstenoti saskaņā ar lēmumu, un novērtēt to ieguldījumu vietējās saimnieciskās darbības sekmēšanā vai uzturēšanā. Šķēršļi, ar kuriem saskaras Kanāriju salas, pienācīgi tiek ņemti vērā.

Kopumā šķiet, ka laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam īstenotie pasākumi ir veicinājuši attiecīgā tālākā reģiona ekonomikas atveseļošanos. Pilnīgs atbrīvojums no *AIEM* ir radījis acīmredzamas pozitīvas tendences, piemēram, iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums un jaundibināto uzņēmumu un radīto darba vietu skaita pozitīvais pieaugums. Tajā pašā laikposmā ir pieauguši ienākumi no *AIEM* nodokļa. Laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam pieauga arī to produktu imports, par kuriem ir maksājams *AIEM*. Salīdzinot vietējos produktus, kas ir guvuši labumu un turpina gūt labumu no attiecīgajiem īpašajiem pasākumiem, ar salīdzināmiem importētajiem produktiem, par kuriem ir maksājams *AIEM*, netika atklāta izmērāma negatīva ietekme attiecībā uz importētajiem produktiem attiecīgajās preču kategorijās.

C. Analīze

Šī analīze ir balstīta uz datiem, ko Spānijas iestādes ir sniegušas savā starpposma ziņojumā par laikposmu no 2014. gada 1. jūlija līdz 2016. gada beigām un kas Komisijai iesniegti saskaņā ar lēmuma 2. pantu. Ziņojumā ir aprakstīti mainīgie faktori, tostarp izmaiņas, kas ir notikušas pēc lēmuma stāšanās spēkā 2014. gadā.

1. Ekonomiskā izaugsme – darbības un nodarbinātības mainīgie

Analīzes pārskata laikposmā, kura laikā bija spēkā īpašais *AIEM* nodokļa režīms, tika novērotas daudzas pozitīvas tendences. Ir sniegti vairāki piemēri, kas apliecina ar *AIEM* saistīto pasākumu ietekmi un to ieguldījumu vietējās saimnieciskās darbības uzturēšanā vai attīstībā. Tomēr ir skaidrs, ka rūpniecisko darbību ietekmē daudzi faktori, piemēram, ekonomiskais konteksts, darbību ietekmējoša citu nodokļu un izmaksu sistēma, kā arī mainīgie apstākļi tirgū un izplatīšanas sistēmās. Tādējādi *AIEM* tiešās ietekmes uz rūpniecisko darbību izolēšana Kanāriju salās ir sarežģīts uzdevums.

Kopumā ekonomiskā vide kopš 2014. gada ir piedzīvojusi stabilas globālās izaugsmes periodu visā pasaulē un ekonomikas atveseļošanos gan valsts, gan Eiropas līmenī. Kopš 2014. gada Kanāriju salu ekonomika ir sākusi atgūties un līdz pat šim brīdim tā ir turpinājusi paplašināties, un 2016. gadā reālā IKP pieaugums sasniedza 3,5 %. Šis rādītājs pārsniedz Spānijas, ES-28 un pasaules vidējo rādītāju attiecībā uz to pašu gadu. Turklāt no 2014. līdz 2016. gadam palielinājās to uzņēmumu skaits ražošanas, ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarēs, kuri gūst labumu no *AIEM* (“*AIEM* rūpniecība”, kas veido 67,3 % no kopējā uzņēmumu apjoma), savukārt no 2014. līdz 2016. gadam samazinājās to uzņēmumu skaits, kuri negūst labumu no *AIEM* (“nozare, kurai nepiemēro *AIEM*”). Kvantitatīvā

izteiksmē 2015. gadā *AIEM* nozarē bija par 14 uzņēmumiem vairāk nekā iepriekšējā gadā, un 2016. gadā bija vēl par 41 uzņēmumu vairāk.

Attiecībā uz nodarbinātību *AIEM* ražošanas nozarē ziņojumā sniegtie dati liecina, ka 2014. – 2016. gadā reģistrēto darbinieku skaits secīgi palielinājās. Kvantitatīvā izteiksmē nodarbināto skaits *AIEM* ražošanas nozarē ir palielinājies no 20 050 reģistrētajiem 2013. gadā līdz 21 541 nodarbinātajiem 2016. gadā. Vienīgās nozares, kurās bija vērojams samazinājums, bija šādas: *cita veida ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, dzērienu ražošana, tabakas izstrādājumu ražošana, celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana* un, visbeidzot, *gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana*. Nozares iekšējās analīzes rezultāti liecina par *pārtikas produktu ražošanas* ievērojamo relatīvo nodarbinātības nozīmi kopējā *AIEM* ražošanas nozarē. Tam seko *metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas, un dzērienu ražošana*.

Analizējot dažādas nozares, Spānijas iesniegtie dati liecina, ka pakalpojumu nozare, kas veido lielāko daļu Kanāriju salu ekonomikas, kopš 2014. gada ir attīstījusies labvēlīgi. Tūrisms, kas veido gandrīz 32 % no reģiona IKP, pēdējo gadu laikā ir ievērojami atjaunojies, un pēc neliela samazinājuma 2015. gadā, tas 2016. gadā ir sasniedzis pat rekordlielus rādītājus, ko ir veicinājusi politiskās nenoteiktības situācija vairākās Ziemeļāfrikas un Tuvo Austrumu Vidusjūras valstīs. Tūrisma nozares dinamisms līdz šim ir turpinājies; tā rezultātā ir palielinājusies tā daļa bruto pievienotās vērtības un nodarbinātības ieguldījumā Kanāriju salu vispārējā ekonomikā. Mēs varam pieņemt, ka *AIEM* pasākumiem vietējās darbības veicināšanai ir bijusi pozitīva ietekme tādā nozīmē, ka vietējie uzņēmumi ir gatavi piedāvāt kvalitatīvākus pakalpojumus, kas garantē ilgtspējīgu tūrisma izaugsmi šajā reģionā. Ziņojums pierāda, ka vietējie uzņēmumi ir nostiprinājuši kvalitātes pārvaldības sistēmu ieviešanu, lai nodrošinātu, ka viņu piedāvātie produkti un pakalpojumi atbilst standartiem, kas rada uzticību patērētājiem. Tas atspoguļo vietējo uzņēmumu apņemšanos nodrošināt ražošanas efektivitāti un konkurētspēju. Šī tendence jo īpaši ir vērojama attiecībā uz uzņēmumiem, kas darbojas pārtikas un iepakojumu nozarē, no kuriem vairāk nekā 41,9 % ir ieguvuši ārējās pārtikas nekaitīguma sertifikāciju, un vēl 9,3 % to ieguva 2017. gadā.

Vidējās likmes, ko piemēro tādu produktu importam, par kuriem maksājams *AIEM*, izņemot tabakas izstrādājumus, ir aptuveni 7 % (7,1 % 2016. gadā). Tas liecina, ka vidējās likmes jaunajā periodā, kurā *AIEM* ir spēkā, kopumā ir līdzīgas iepriekšējā perioda vidējām likmēm (7,2 %), un līdz ar to šā maksājuma radītais slogs nav mainījies.

Papildu analīze pa nozarēm un to produktu importu, par kuriem ir maksājams *AIEM*, liecina, ka lielākā daļa rūpniecības nozaru pēc 2014. gada ir pieredzējušas importa pieaugumu, izņemot trīs nozares. *Ķīmisko produktu* imports 2014. – 2016. gadā pastāvīgi samazinājās; 2015. gadā ievērojami samazinājās *būvmateriālu* imports, bet 2016. gadā tas atkal palielinājās, lai gan saglabājās zemākā līmenī nekā 2014. gadā; un *pārtikas produktu ražošana* 2015. gadā svārstījās uz leju, līdz 2016. gadā tā atkal palielinājās. Kopumā, neraugoties uz lēnāku tempu 2015. gadā, laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam tādu produktu imports, par kuriem ir maksājams *AIEM*, pieauga.

Tādējādi iesniegtie pierādījumi liecina, ka Padomes 2014. gada 12. jūnija lēmums atbilst tā mērķim. Tomēr situācija attiecībā uz uzņēmumiem, kas darbojas vietējā tirgū, joprojām ir neizdevīga, un šis konkrētais un mērķtiecīgais pasākums joprojām ir nepieciešams. Šis aspekts tiks analizēts 3. apakšiedaļā.

2. Priekšlikums par tehniskajiem pielāgojumiem

Spānijas iestādes termiņa vidusposma ziņojumā norādīja ierobežotu skaitu izmaiņu nodokļu likmēs un tarifu kodos attiecībā uz pielikumā minētajiem *AIEM* produktiem.

Lai varētu atrisināt problēmas, kas rodas no produktu tarifu klasifikācijas izmaiņām, Spānija lūdz izveidot iedarbīgu mehānismu, kas ļauj salīdzinoši viegli atjaunināt to produktu sarakstu, attiecībā uz kuriem ir atļauta nodokļu diferencēšana.

Vēlākā posmā lēmuma atjaunošanas laikā varētu apsvērt nepieciešamos grozījumus nodokļu likmju un tarifu kodu sarakstos, kā arī to grozīšanas mehānismu.

3. Pastāvošās grūtības, kas pamato turpmāku īpašā režīma piemērošanu attiecībā uz *AIEM*

Kanāriju salas joprojām saskaras ar vairākām nopietnām grūtībām. Šā iemesla dēļ vietējā rūpniecība joprojām ir ļoti neaizsargāta, un tai ir nepieciešami pasākumi, kas ir ļoti stratēģiski, rada labklājību un stabilitāti un spēj nodrošināt preču piegādi tirgum, ja ir problēmas ar ārējo piegādi. Šajā sakarā saskaņā ar ziņojumu joprojām pastāv Padomes lēmuma apsvērumos norādītie strukturālie ierobežojumi.

Kanāriju salām ir konkrēti pastāvīgi šķēršļi, kas kavē reģiona ekonomisko attīstību: ģeogrāfiskā izolācija, tirgus sadrumstalotība un nelielais lielums. Šie apstākļi ietekmē daudzus svarīgus aspektus, kas saistīti ar reģiona ekonomisko attīstību.

Viens no šķēršļiem ir tas, ka Kanāriju salu ekonomika joprojām ir lielā mērā specializējusies pakalpojumu sniegšanā (vairāk nekā 85 % no bruto pievienotās vērtības), un šis rādītājs ir daudz augstāks nekā valsts vidējais rādītājs Spānijā (74 % no bruto pievienotās vērtības). Šajā nozarē dominējošā darbība arhipelāgā joprojām ir tūrisms. Tās ieguldījums IKP, ņemot vērā gan tiešo, gan netiešo ietekmi, ir palielinājies līdz vairāk nekā 34 % salīdzinājumā ar valsts vidējo rādītāju, kas ir nedaudz virs 11 %. To darba vietu skaits, kas tieši vai netieši saistītas ar tūrismu Kanāriju salās, ir aptuveni 40 % no kopējā skaita salīdzinājumā ar valsts vidējo rādītāju, kas ir 13 %.

Jāņem vērā arī Kanāriju salu transporta ierobežojumi, kas ierobežo preču pārvietošanu, jo īpaši starp salām (tikai pa gaisu vai jūru). Saskaņā ar ziņojumu starpsalu pārvadājumu izmaksas joprojām ir augstas salīdzinājumā ar kravu pārvadājumiem starp salām un kontinentu. Šis ierobežojums ir vēl lielāks attiecībā uz maršrutiem uz salām, kas nepieder provinču galvaspilsētām, jo to kravu pārvadājumu izmaksas ir augstākas nekā starp salām ar provinču galvaspilsētām. Kravu pārvadājumu izmaksas starp galvaspilsētas salām un salām, kas nav galvaspilsētas salas, var būt augstākas nekā kravu pārvadājumu izmaksas starp Kanāriju salām un Spānijas kontinentālo daļu. Tas attiecas uz izejvielu piegādes izmaksām, par kurām kopumā un ar dažiem izņēmumiem dažos maršrutos piegādes izmaksas ir lielākas nekā attiecībā uz preču sūtīšanu uz ārzemēm. Šāds ierobežojums samazina reģiona ražošanas efektivitāti un izmaksas.

Kanāriju salu uzņēmumiem ir lielas vides izmaksas. Ūdens resursu relatīvi ierobežotās pieejamības dēļ uzņēmumi Kanāriju salās sedz vienas vienības ūdens izmaksas, kas ir ievērojami augstākas nekā vidēji Spānijai kopumā. Turklāt rūpniecisko atkritumu apglabāšana un toksisko atkritumu apstrāde Kanāriju salās joprojām rada augstas vides izmaksas. Joprojām nav nevienas pārstrādes rūpnīcas, izņemot atsevišķus produktus (kas ietver elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanu), un atkritumi joprojām jātransportē uz kontinentālo daļu, un toksiskie atkritumi joprojām ir jāapsaimnieko ārpus Kanāriju salām. Saskaņā ar ziņojumā sniegtajiem 2017. gada datiem dažādu veidu atkritumu vienības izmaksas Kanāriju salās ir augstākas nekā Spānijas kontinentālajā daļā, un starpība parasti pārsniedz 50 %. Turklāt dažos gadījumos, piemēram, attiecībā uz sārmainiem akumulatoriem, datortehniku, elektroniskām iekārtām un dūņām, pārvaldības izmaksas Kanāriju salās ir vairāk nekā 20 reizes lielākas nekā kontinentālajā Spānijā. Šīs palielinātās izmaksas Kanāriju salu uzņēmumiem salīdzinājumā ar to konkurentiem Eiropas kontinentā, kuri spēj izmantot otrreizēji pārstrādātas izejvielas, izraisa rūpniecības konkurētspējas zudumu Kanāriju salās.

D. Secinājumi

Īpašie pasākumi, kas ieviesti ar Padomes Lēmumu 377/2014/EU (2014. gada 12. jūnijs), pozitīvi ietekmē salu ekonomisko un sociālo vidi. Kanāriju salās piemērotie *AIEM* pasākumi ir nepieciešami un samērīgi ar Lēmumā noteiktajiem mērķiem. Trūkumi, kas ietekmē arhipelāgu (jo īpaši nošķirtība, mazā teritorija un vietējā tirgus sadrumstalotība), joprojām pastāv un rada papildu izmaksas, kuras netiek pārmērīgi kompensētas, piemērojot atļautos atbrīvojumus konkrētiem *AIEM* produktiem.

Neraugoties uz ekonomikas palēnināšanos finanšu krīzes dēļ, šķiet, ka iekšzemes ekonomika kopš 2014. gada ir sākusi atgūties, kas noticis arī pateicoties *AIEM* pasākumu pozitīvajai ietekmei. Tomēr, ņemot vērā grūtības, kas saistītas ar Kanāriju salu īpašo situāciju, šo pasākumu turpināšana joprojām ir pamatota. Jo īpaši šķiet, ka salu stāvoklis daudzējādā ziņā joprojām ir nelabvēlīgs, neraugoties uz pozitīvajām tendencēm.

Tomēr dati, kas sniegti Kanāriju salas termiņa vidusposma ziņojumā, nav pietiekami, lai veiktu ekonomisko un sociālo aspektu pilnīgu analīzi, tāpēc secinājums ir daļēji balstīts uz ziņojuma informāciju, kuru ne vienmēr var pārbaudīt.

Komisija nav saņēmusi nevienu sūdzību par *AIEM* pasākumu iespējamo negatīvo ietekmi uz iekšējā tirgus darbību. Ar *AIEM* shēmu piešķirtās aizsardzības iespējamā samazināšana vai atcelšana varētu kaitēt vietējai rūpniecībai un kopumā Kanāriju salu ekonomiskajai un sociālajai attīstībai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka pašlaik spēkā esošie *AIEM* pasākumi, kas ieviesti saskaņā ar Padomes Lēmumu 377/2014/ES (2014. gada 12. jūnijs) joprojām ir pamatoti un samērīgi. Turklāt Komisija uzskata, ka nav nepieciešams priekšlikums, lai pielāgotu spēkā esošos lēmuma noteikumus.